

COM 06 De Natuurkalender

Projectleider	ir. Arnold van Vliet		
Instituut	Stichting voor Duurzame Ontwikkeling / Wageningen Universiteit		
Email	arnold.vanvliet@fsd.nl		
Consortium	Stichting voor Duurzame Ontwikkeling Wageningen UR, Leerstoelgroep Milieusysteemanalyse De Vlinderstichting		
Project website	www.natuurkalender.nl		
Startdatum	1 januari 2004	Einddatum	29 december 2007

Context / maatschappelijk probleem

De Natuurkalender richt zich op het monitoren, analyseren, voorspellen en communiceren van de effecten van veranderingen in weer en klimaat op de jaarlijks terugkerende verschijnselen in de natuur. Voorbeelden van die jaarlijks terugkerende verschijnselen zijn het moment van bloei, bladontplooiing en bladval bij planten, maar ook de start van vogeltrek en het verschijnen van vlinders en andere insecten. Dit zijn gebeurtenissen die sterk van het weer afhankelijk zijn en die door iedereen elke dag 'in de achtertuin' bekeken kunnen worden. De tak van wetenschap die de verschijnselen in de natuur bestudeert, is de fenologie. Fenologische veranderingen hebben een groot aantal ecologische en sociaal-economische consequenties.

Activiteiten en resultaten van De Natuurkalender

Uitbreiden van het monitoring programma: Gedurende de projectperiode worden steeds meer planten en dieren toegevoegd aan het waarnemingsprogramma. Naast toename van het aantal soorten streven we ook naar een zo groot mogelijk aantal vrijwilligers, die waarnemingen insturen. Verzamen en digitaliseren van historische waarnemingen: De Natuurkalender maakt gebruik van historische fenologische waarnemingen vanaf 1868 en verzamelt continue nieuwe waarnemingen. De database omvat nu al meer dan 160.000 waarnemingen.

Wetenschappelijke analyse: De betrokken onderzoekers werken onder andere aan de volgende vragen:

1. Hoe wordt de timing van de bestudeerde jaarlijks terugkerende verschijnselen in de natuur beïnvloed door klimaatfactoren?
2. Welke veranderingen in timing hebben zich in de afgelopen decaden voorgedaan?
3. Hoe zal de timing van de genoemde processen in de toekomst zijn? Hierbij is zowel de korte termijn (dagen, weken) als de lange termijn (jaren, decaden) interessant.

4. Hoe werkt de variatie en verandering in timing door op de relevante sociaal-economische sectoren?

Terugkoppeling van waarnemingen en resultaten naar doelgroepen: Dit omvat de volgende acties:

1. Wekelijks overzicht van de ontwikkelingen in de natuur op de website plaatsen
2. Regelmatige terugkoppeling via radio, tv en geschreven media
3. Technische ontwikkeling van het informatiesysteem
4. Productie van pr-materiaal
5. Publiceren van een Natuurkalendergids

Ontwikkelen van een educatieprogramma: De Natuurkalender beschikt over een lesprogramma dat een inhoudelijke verdieping biedt aan het onderwijs (primair en voortgezet) over de relatie van de natuur en klimaatverandering. Binnen dit werkpakket worden opdrachten voorbereid binnen de thema's ecologie, landbouw en gezondheid in relatie tot klimaatverandering. Scholieren doen zelf waarnemingen en analyseren deze.

Natuurkalender in de achtertuin: Deze activiteit richt zich op het toepassen van de kennis en informatie op onderwerpen die met de achtertuin te maken hebben waaronder bijvoorbeeld het telen van groente in de moestuin.

Natuurkalender in de landbouw: Deze activiteit richt zich op het toepassen van de kennis en informatie op onderwerpen rond gewasontwikkeling en de ontwikkeling van ziekten en plagen.

Natuurkalender in het groenbeheer: Deze activiteit richt zich op het toepassen van de kennis en informatie op onderwerpen rond de Flora- en Faunawet gericht op het bepalen van welke groenbeheeractiviteiten wanneer wel of niet uitgevoerd mogen worden in het jaar.

Natuurkalender en gezondheid: Deze activiteit richt zich op het toepassen van de kennis en informatie op thema's als eikenprocessierups, teken / ziekte van Lyme en hooikoorts.

